

## יהודה אולן אינו

### אנחנו נפרדים היום

אנחנו נפרדים היום מיהודה, ידיד ורע לדרך ארוכה. בלכתו נפסקה חברות קרובה ואמיצה שנמשכה והתמידה במשך 63 שנים. הצטמקה עוד יותר החבורה של יוצאי באר-טוביה במעין צבי ורישומה של עוד משפחה ותיקה כבר לא יורגש בחיי היום-יום של הקיבוץ.

פגשתי את יהודה לראשונה במחנה ההכשרה של עליית הנוער ב- PISARKY ליד בירת מורביה - BRNO. נער מלא-חיים ושובב, בין צעירי המשתתפים שהיה מוכן להשתתף בכל המתרחש סביבו ולתת את חלקו כאשר נדרש. הוא נולד ב- Ruz'omberok, עיר בסלובקיה, בה גדל ולמד עד לעלייתו. התקופה האחרונה לשהותו בבית ההורים לא היתה קלה. בחבל ארץ זה, בהשפעת הגרמנים קמה תנועה לאומנית - פשיסטית, שבראשה עמדו דווקא כמרים קתולים. תנועה זו שלטה אחר-כך בחסד הנאצים במדינה העצמאית הסלובקית. ליהודה היה הכבוד המפוקפק להפגש לשיחה קצרה עם מנהיגה לעתיד של מדינה זו ולספוג ממנו דברי לעג ועלבון. באווירה הזאת הוא נאלץ להפרד מהוריו ולעבור לצ'כיה, בה רוכזו בני הנוער מסלובקיה המיועדים לעליה.

באפריל 1939 הגענו לבאר טוביה ויהודה נקלט בביתה של משפחת בן-יעקב, משפחה חמה, שקבלה אותנו בחיבה ובאהבה. עד מהרה הוא היה לא רק לבן-בית, אלא גם לבן-משפחה.

לאחר שנתיים במושב הוא הצטרף לקבוצת מעין של אז, ביחד עם אותם בוגרי חברת הנוער שהחליטו לחיות בקיבוץ. אחרי הסתגלות קצרה יחסית לתנאי המקום, השתרש עד מהרה במרץ ובערנות האופייניים לו בבית החדש. בשנים הראשונות עבד בענפים החקלאיים במשק, שהתלבט בקשיים רבים.

אבל ההתרחשויות בארץ ובעולם השפיעו השפעה מכרעת על כל סדרי החיים. הימים ימי-מלחמה. צבא רומל בצפון אפריקה מזה והעוינות הערבית הגוברת מזה, תבעו מאמצים גדולים יותר בענייני בטחון מן הישוב היהודי.

עם הקמת הפלמ"ח החל הגיוס לשורותיו. יהודה היה בין הראשנים שהתנדבו והוא אכן גויס. מעתה השתנה מסלול חייו. תקופה ארוכה שהה מחוץ למשק, כאשר שרת שרות מלא בפלמ"ח. רק יותר מאוחר חזר מדי פעם לפרקי זמן ארוכים או קצרים יותר הביתה. במלחמת העצמאות לחם במסגרת חטיבת "הראל" בקרבות על הדרך לירושלים ולשחרור הנגב.

בתום המלחמה השתחרר מן השרות הסדיר, אך נשאר קשור לצה"ל גם להבא. הוא סיים קורס קציני-מילואים ומדי פעם נקרא לקורסים והשתלמויות, בנוסף לתקופות שרות רגילות.

למרות כל זאת הצליח יהודה לתרום את תרומתו להתפתחות הקיבוץ בצורה מכובדת ביותר, מה שמציין אותו, זאת נכונותו למלא תפקידים ולקבל על עצמו משימות כאשר הדבר נדרש. ארוכה מאוד רשימת הפעילויות השונות, בהן עסק במשך השנים. הוא היה מא"ז, ריכז את ועדת העבודה, את ועדת התרבות, את ועדת התקשורת, היה חבר בוועדת התכנון, בוועדת הביטחון, בוועדה לעניני תעשייה, היה פעיל בפרוייקט "בית ראשון במולדת" לעולי חבר העמים.

היה המנהל האדמיניסטרטיבי של המוסד, אליו הגיע אחרי שנים של עבודה על טרקטור, משאיות וסמיטורילרים. כשמחלתו כבר נתנה בו את סימניה קבל על עצמו, למרות הכל, את הניהול של הבית הסיעודי - עד אשר נאלץ להפסיק בכך.

תפנית קשה נוספת חלה, כאשר נפטרה דבורה, רעייתו. הילדים כבר עזבו את הבית והוא נשאר למעשה בודד - ורק המחלה מלווה אותו בכל צעד. כאן הראה את אומץ - רוחו, הוא ניסה להמשיך בחיים רגילים ככל שניתן לו, גילה - לפחות כלפי חוץ - מצב רוח אופטימי. רק בצר לו, כשמצבו הורע והוא אושפז מדי פעם בפעם, הוא חשף טפח מן המתחולל בלבו המעונה, כאשר אמר שהוא על זמן שאול.

אנו, שהיינו קרובים לו כל השנים, ניסינו להקל עליו ועל בדידותו. והוא אכן נהנה מכל שיחה, מכל מפגש חברים. אבל בסיומם היה עליו לחזר אל ביתו הריק.

מה היה יהודה בשבילנו? מה הערכנו בו כל כך? לא רק את נכונתו לשאת בעול של תפקידים אלא גם רגישותו ליחסים בין איש לרעהו. רצונו להגיש עזרה, כאשר נתבקש. הוא היה לנו חבר ורע, בין הטובים, לאורך כל הדרך.

אין זה מפליא שהוא הצטרף לתנועת "ארץ ישראל הטובה", אשר מטרתה היתה לעודד התנדבות וליצור אווירה חברתית טובה ויפה יותר. אני בטוח שאילו היתה קמה בתוכנו בזמנו מגמה של "מעין צבי טובה", יהודה היה בין נציגיה הפעילים והנלהבים ביותר.

יהא זכרו ברוך!

יחיאל גולדבך

4.4.02 (יום הלוויה)

מרכז התנועה למען א"י הטובה  
ת.ד. 7300 חיפה

7 אפריל, 2002  
כ"ה ניסן, תשס"ב

דברים לזכרו של יהודה גולן ז"ל

יהודה גולן ז"ל, כיהן שנים ארוכות כיו"ר ועדת האירועים של התנועה למען ארץ ישראל הטובה. הקשר איתו נוצר כאשר פנינו לקיבוץ מעין צבי, בהצעה לקיים ערב הוקרה לחבילני משטרת ישראל, מטעם התנועה ושותפיה דאז (מעריב, אל-על ואמ"י - איגוד אמני ישראל). יהודה נעתר מיד לפנייתנו לסייע לנו בעריכת ערב ההוקרה, יחד עם המפכ"ל דהיום, רב ניצב שלמה אהרונישקי שהיה אז מפקד יחידת החבלנים של משטרת ישראל, ובעקבות ערב זה, נוצר קשר ארוך שנים ופורה בין התנועה לבינו. יהודה גולן ניהל עשרות אירועים ארציים בהתנדבות מלאה, כשהוא משרה אגירה נעימה של שיתוף פעולה על כל העוסקים במלאכה. במשך השנים זוהתה התנועה למען ארץ ישראל טובה, עם אותם אירועי הוקרה שנוהלו על ידי יהודה גולן, ושמה של התנועה הלך לפניו כאשר רבים פונים ליהודה גולן עם רעיונות והצעות לקיים ערבי הוקרה לציבורים גדולים במדינה, הראויים לכך ואשר לדאבון הלב, על אף עשייתם הרבה, נעלמו מן העין.

יהודה גולן ז"ל היה קשור בכל נימי נפשו לתנועה הקיבוצית ובמיוחד לקיבוץ מעין צבי שהוא היה ממייסדיו. התוצאה של קשר מיוחד זה, הגיעה לביטוי בשיתוף הפעולה שיצרנו, אנו, חברי התנועה עם הקיבוץ וחבריו. יהודה ידע לרתום לפעילות התנועה חברים רבים מקיבוץ מעין צבי שסייעו לו במסירות רבה במשימות שקיבל על עצמו מטעם התנועה. יהודה היה מבוגר מאיתנו שנים לא מעטות, אך ידע להתערות בחברה הצעירה יותר של הנהגת התנועה דאז, ולא ראינו כלל שוני בגיל הביולוגי של יהודה, בהשוואה לגילם של בעלי התפקידים המרכזיים בתנועה. היתה לו רוח צעירה ורעננה ונכונות לשאת בכל מאמץ שהוטל עליו.

בזמנו סייעה לו דבורה ז"ל, והאובדן של דבורה בגיל צעיר יחסית, השפיע בצורה קשה מאוד על יהודה עד יום מותו.

יהודה פרש מפעילותו בתנועה לפני כ- 8 שנים, אך המשיך לשמור על קשר עם המוסדות המרכזיים של התנועה. הוא השתתף במרבית הישיבות והאירועים שהתקיימו מאז ותמיד בלט בנוכחותו הפעילה.

התנועה למען ארץ ישראל טובה, איננה פעילה עוד כפי שהיתה בעבר, כאשר הוקמה לפני למעלה מ- 20 שנה. מספר החברים הצטמצם במידה רבה ונראה כי התנועה נמצאת כיום בסוף דרכה, לאחר שהוכיחה את עצמה כהבלטת החיוב הקיים בחברה ובאדם בישראל.

מכל מקום, גם היום, כאשר התנועה כבר אינה בשיאה, יחסר יהודה גולן לתנועה באופן משמעותי.

לי אישית, אבד חבר יקר ונאמן שאיתו הייתי קשור שנים ארוכות בקשר יום יומי. אני מבין את האבדה הכבדה לבני המשפחה ולקיבוץ מעין צבי, שיהודה, כאמור, היה ממייסדיו.

התנועה למען ארץ ישראל טובה, מרכינה את ראשה על קברו של יהודה גולן ז"ל, שזכרו ילווה אותנו, גם מבחינת פעילות התנועה, גם מבחינת הזיכרונות המשותפים והחברות האישית שקיים עם כל אחד ואחד מחברי התנועה, במשך שנים ארוכות ופוריות של פעילותו הציבורית העניפה והברוכה.

מיכה לינדנשטראוס, שופט  
יו"ר התנועה למען ארץ ישראל הטובה

דברים לזכרו של יהודה גולן

## מתוך מכתבים למשפחה בימי השבעה:

יהודה חבר יקר!

כמה מעודדים עזבנו אותך בביקורנו האחרון, נראית טוב מחייך את החיוך המלבב. חשבנו, רבקה'ה איסר ואנכי כי אתה בדרך להתאושש כי האופטימיות שלך, חשיבתך החיובית, עשויים לחולל פלא ואתה עוד תקום על שתי רגליך. וכמה ימים לאחר מכן קיבלנו ידיעה כי שוב אושפזת בבית חולים ומצבך הורע. והנה היום הגיעה הבשורה הקשה שפתיל חייך כבה.

61 שנים אנחנו חברים, מאז שיצחק שדה עבר במשקים וגייס חברים מתנדבים לפלמ"ח, ואנו נענינו לקריאתו והיינו לחבורה של "שני שרוולים על צואר חשופי מרפק וברך". ישבנו סביב למדורה, לוגמים קפה מהפינג'אן ומקשיבים לסקירות של בני מהרשק על המצב הקשה והרציני, ומאז ועד ימינו אלה, המצב קשה ורציני. יצאנו לאימונים ולמסעות מפרכים והתכוננו ליום הפקודה.

הפילדמרשל רומל לא פלש לארץ ישראל ואנו לא הצטוונו לעצור אותו, אך כאשר שערי הארץ ננעלו - נסגרו ואוניות מעפילים חתרו אל חופינו, יצאנו אל החוף ונשאנו על כתפינו עולל וזקן.

אחרי כ"ט בנובמבר כאשר החל המאבק על התחבורה בדרכים היינו ראשונים ללוות השירות. ואחרי ה' באייר כאשר צבאות ערב פלשו לארץ יצאנו להדוף אותם. שיחררנו הגליל, הנגב, הערבה וחלק ניכר מירושלים. פועלך - מעשיך יהודה, בחטיבת "הראל" רשומים על דברי ימי החטיבה.

עם שוך הקרבות משתתפים בכנס פירוק הפלמ"ח - שבים הביתה איש איש למשקו, לאוהלו. מעין צבי מקבלת אותך בזרועות פתוחות. אתה יוזם ומפעיל פרויקטים. ידך בכל, בכל בית ושביל, בכל מפעל יש טיפה אחת מדמך. אתה מוצא זמן וכח להתנדב ולפעול במסגרת התנועה של ארץ ישראל הטובה, ולזכותך נרשמים מעשים נפלאים.

יהודה חבר יקר, המעטים שעוד נותרו מפלוגה ג' מרכינים ראש ומלווים אותך למנוחתך האחרונה, תחת כנפי השכינה תהיה נשמתך צרורה בצרור החיים לעד.

לבית מעין צבי האבלה - למשפחה הדואבת על אובדן יקירכם, בזכרו היקר תנוחמו.

דב קרן (דבל'ה) כפר גליקסון

הלך לעולמו חבר בשם יהודה  
זה לא סתם שאדם בגיל 79 נפטר  
זה יהודה גולן מקיבוץ מעין צבי  
זה היה בחור שידע לאהוב ולהעניק אהבה  
בחור, שבנעוריו הפך בעיה לשמחה  
עצב לצחוק ועובדה לבדיחה

חלק לא קטן מאיתנו ינק ממנו נתיבות ודרכים אצילות  
לא אחת נפגשנו בפלמ"ח ובין המלחמות  
לא היה לא ידנו לעזור לו במלחמתו הקשה  
נוכח הסבל האיום שהיה עליו לעבור  
עד שנגאל מיסוריו ובצער קיבלנו את הידיעה שהגעת לסוף דרכך.

יהודה, קשה לספר דברים לזכרו של חבר  
המילים אינן יוצאות והלב ממאן לדבר  
קשה להבין, איך אתה שהיית סבא אבא וחבר - חדלת פתאום  
לחיות.

דבורה לבטח תשמח בקברה שנטמנת לידה  
עצם הרעיון נראה לי יפה שגופך ישכב ליד קברה

אנחנו חסרי מילים וכבדי עינים - שקטים וכואבים וזוכרים אותך  
לתמיד  
יהודה, ינעמו לך רגבי זכרון יעקב מול קיבוץ מעין צבי

רבקה ואיסר חלמיש - בנימינה  
צביה ודב קרן - כפר גליקסון